

-editorial-

"LA LLEI DEL MENOR"

Joan Serra Capallera

Director d' ÀÀF Àmbits de Psicopedagogia i Orientació

Coincidint amb l'aparició d'aquest nou número d'ÀMBITS ha tingut lloc a Madrid el Primer Congrés Internacional EDUCO sota el lema "EL BENESTAR DE LA INFÀNCIA I ELS SEUS DRETS". EDUCO és una ONG global de cooperació pel desenvolupament que actua a favor de la infància i en defensa dels seus drets. El compromís social, l'equitat, el respecte, la participació o la no discriminació són alguns dels valors i principis que en regeixen el seu funcionament i que s'adrecen a l'aposta "per promoure societats més justes i equitatives" que garantitzin els drets i el benestar de tots els infants. En aquesta línia, Neil Postman[1] quan es pregunta, a l'interstici del canvi de mil·lenni, de què serveixen les escoles? i quin és el valor de l'escola pública? cerca la resposta en el que significa ser humà, en el que significa ser ciutadà. I s'ho pregunta des del convenciment de que l'escola pública no ha d'atendre a "un públic", sinó que ha de crear "públic": l'educació escolar com acte intencional de creació. Acte pel qual, és evident que es necessiten mitjans, mestres, metodologies, escoles, aparellatges..., aspectes aquests subsidiaris però del què és primordial: el seu valor col·lectiu i personal.

L'encontre, en aquestes ratlles, entre les voluntats del congrés d'EDUCO i el que es qüestiona Postman és clarament volgut. Ho és perquè mentre avancem en el primer quart de segle del nou mil·lenni, obcecats, a voltes, per les condicions que han de regir l'acte educatiu a l'escoles (ratio d'alumnes, aplicabilitat dels mitjans tecnològics, agrupaments dels alumnes, cotutories...), les relacions entre mercat laboral i currículum escolar (programes escolars per incentivar l'emprenedoria empresarial o la dependència dels programes universitaris als interessos de la recerca i expansió industrial) converteixen en "valor social" de l'escola l'entrada al món laboral i, aquesta entrada, en el seu principi finalista. El fi de l'escola es difumina en els seus fins, i així com de nou posa en evidència Postman, "aquest camí no solament porta a la privatització de l'ensenyament sinó també a la privatització de la ment, i fa bastant impossible la creació d'una mentalitat pública".

Quina seria aquesta "mentalitat pública"? La promoció de societats més justes i equitatives com pregonen els principis d'EDUCO? La recerca d'un benestar comú i, en definitiva, la millora de la qualitat de vida? És molt probable. Però el dilema de saber a què ens referim és persistent. La ficció pot obrir-nos una porta. La literatura, a voltes, ens permet acostar-nos millor a la comprensió del nostre passat o del nostre present. En aquest sentit, la darrera novel·la d'Ian McEwan[2] ens ofereix la possibilitat, a través dels dilemes entre els límits de la raó i la fe que viu la protagonista, Fiona, identificar que és avui per a molts occidentals la qualitat de vida: el benestar, la felicitat, el confort. Grans categories, és cert, que ens obren noves necessitats de concretar, i l'autor concreta el que, al seu entendre, en són els ingredients essencials: "la llibertat econòmica i moral, la bondat, la compassió i l'altruisme, una feina satisfactòria gràcies a l'esforç en l'execució de tasques exigents, una xarxa puixant de relacions personals, la capacitat d'obtenir el respecte dels altres, l'afany per atènyer un sentit més ampli per a la pròpia

existència, i el propòsit de tenir al centre de la vida una persona, o un grup reduït de persones, per establir-hi relacions transcendents definides sobretot per l'amor". Quants en queden al marge d'aquests ideals? Per quants és necessària la voluntat decidida d'ONGs com EDUCO? La resposta no és gens satisfactòria. Com tampoc és gens satisfactòria l'evidència de que molts currículums escolars s'allunyen, carregats d'altres pressupòsits, d'ingredients com l'altruisme, la bondat, l'esforç en l'execució de tasques exigents, "l'afany per atènyer un sentit més ampli per a la pròpia existència" o l'amor, tot allò que caldria per ajudar els menors a construir una qualitat de vida que ens garantís el benestar per a tots i totes.

Membre del consell assessor d'ÀMBITS ÀÀF, en **Pere Pujolàs i Maset** ha estat, i ho continua essent gràcies a l'empremta que el seu treball ha deixat en els professionals del camp educatiu i en els centres escolars, un dels referents de l'escola inclusiva i de l'aposta per l'equitat i el dret de tots i totes per un escola comprensiva de les diferents realitats personals i socials. Company de viatge, des del seu treball a l'EAP i, posteriorment, al món universitari, de molts dels que integrem el projecte de construir un entramat de complicitats i de discurs psicopedagògic a través dels continguts que configuren aquesta revista, la seva sobtada mort, aquest passat juliol, ens suposa la pèrdua d'aquell amb qui compartim la lluita per un futur prometedor. En record del seu talent professional i de la seva decidida aposta personal per una escola en "*la qual són atesos -volguts i valorats- tots els alumnes, siguin quines siguin les seves característiques personals*", hem editat de nou l'article "**LA INCLUSIÓ ESCOLAR: PRINCIPIS I ESTRATÈGIES PER A FER-LA POSSIBLE**" publicat, la tardor del 2005, a ÀMBITS DE PSICOPEDAGOGIA.

Nota:

[1] The End of Education. Neil Postman, 1995 / Fi de l'educació. Vic. Eumo, 2000

[2] La Ley del menor / La llei del menor. Ian McEwan. Anagrama. Barcelona, 2015